

Често ќе чуete или прочитате, драги читатели, дека меѓу нас и Грците треба да се развиваат добри економски и секакви други односи и дека само на тој начин ние ќе добиеме шанси да ги поставиме нашите барања и проблеми што ги имаме со нив, како што се, прашањето на нашето име и проблемот кој тие го имаат со него, правата на македонското национално малцинство во северна Грција, Егејска Македонија или прашањето на нивните имоти напуштени при присилната размена на население и прогон од Грција (еден од балканските геноциди), или прашањето на топонимите на местата долж Егејска Македонија, кои сите се со традиционални словенски, македонски имиња, или прашањето на заедничкото адресирање на некои значајни историски случувања и дати од заемна важност и сл.

Сличен ако не и потполно ист е односот со соседна Србија. И покрај добрите економски односи тие го заострија клучното, идентитетско прашање на статусот на Македонската православна црква во "ниедно време"!

Што е проблемот со ваквото тврдење? Зошто тоа не функционира во односите со нас и Грците? Зошто тоа не функционира и во односите меѓу нас и Србите?

Затоа што овие држави, кои сè уште се замислуваат балкански "империјални сили" не нè прифаќаат како РАМНОПРАВЕН ПАРТНЕР со кого можат да преговараат или да се спорат за т.н. стратешки конфликти. Стратешки конфликти се "нормални конфликти" со содржина на национални или други политички интереси кои често, да не кажам интензивно, се разменуваат и се среќаваат во меѓународните односи.

Ова супстанцијално отсуство на прифаќање - признавање за партнер, се случува наспроти актите на формално признавање и воспоставување дипломатски односи, меѓу нас и овие држави. Иако мачно и со многу закани па и предлог за поделба на Македонија (Милошевиќ до Мицотакис, 1993 година), формалното признавање дојде во 1995 и 1996 година и со Грција и со Србија. Но, и двете земји задржаа дистанца кон суштинското прифаќање на новата независна држава со име Македонија, како ИДЕНТИТЕТСКИ ФАКТ на Балканот и меѓу нив. Грција посебно, а Србија малку помалку, сè уште не нè прифаќаат како рамноправен идентитетски дефиниран субјект со кој треба да се преговара за разликите и за различните политички интереси, туку потајно нè сме-

Љубомир Д. ФРКОСКИ

"
*I li rabot et e
kako lu/e
ili umret e!*

FR^KOVCI

ВАЖНОСТА НА П

ЗНАЧИ ВО ОДНОСИТЕ НА НАС И ГРЦИТЕ, А ДЕЛУМНО И СО СРБИТЕ СЕ РАБОТИ ЗА ОВА ПОТЕМЕЛНО ИДЕНТИТЕТСКО НЕПРИЗНАВАЊЕ И НЕПРИФАКАЊЕ, ДУРИ И НАСПРОТИ ФОРМАЛНО ДИПЛОМАТСКИТЕ ПОТЕЗИ (ИЗНУДЕНИ ОД МЕЃУНАРОДНАТА ЗАЕДНИЦА).

КАКО СЕ ОДРАЗУВА ОВОЈ СИНДРОМ НА СОМНЕЖ ИЛИ НЕПРИЗНАВАЊЕ НА ПАРТНЕРОТ? ТОА ГИ ДЕФОРМИРА НАИЗГЛЕД НОРМАЛНИТЕ АКТИВНОСТИ И КРИЕ СОСЕМА РАЗЛИЧНИ РЕЗУЛТАТИ ОД НА ПОВРШИНА ИЗГЛЕД НА НОРМАЛНА СОРАБОТКА. ОВА НЕ Е ТЕОРИЈА НА КОНСПИРАЦИЈА ТУКУ РЕАЛНОСТ КОЈА "СЕ МЕРИ", ТАКА ДА СЕ КАЖЕ, СО МЕРНИ ЕДИНИЦИ И СО НАШЕТО ИСКУСТВО. НА ПРИМЕР, ГРЦИТЕ КОГА КЕ СПОМНАТ ИНВЕСТИЦИИ КАЈ НАС, ТИЕ НЕ МИСЛАТ САМО НА ЕКОНОМСКА СОРАБОТКА КОЈА КЕ БИДЕ ОД ПРОФИТ НА ДВЕТЕ СТРАНИ, ТУКУ НИВНИТЕ НАЦИОНАЛИСТИЧКИ КРУГОВИ ТОА ГО ЗАМЕНУВААТ СО ПОВИКОТ "КУПИ ГИ ЦИГАНТЕ", ПЕНЕТРИРАЈ ИМ, ПА НЕМА ДА МОЖАТ ДА ПОСТАВАТ НИШТО ОД СВОИТЕ СЕГАШНИ ИНТЕРЕСИ И БАРАЊА, КЕ БИДАТ ОД ВНАТРЕ БЛОКИРАНИ.

кои имаме добри односи). Тоа е нормална позиција во меѓународните односи која секој ќе ја разбере и прифати. Ние мораме да ја разбереме таа позиција кај овие две држави и да ја прилагодиме нашата политика кон ваквите предизвици. Ако не го сториме тоа ќе ја ослабнеме сопствената позиција и ќе ги изгубиме интересите. Резултатот од тоа ќе биде уште поголем притисок врз нас (бидејќи тезата за недостаток од идентитет се докажува во менување на нашите клучни ставови) и лавината ќе продолжи до потполна неизвесност за нашата судбина и идентитет.

Основна точка на нашето искуство на борба со ваквите негирања и тајни, неприфаќање и притисоци е не само и, пред сè, БИЛАТЕРАЛНА, туку мултилатерална соработка и притисок во однос на неприфатливото однесување на овие соседи. А во контекстот на мултилатералната соработка наоѓање на стратешки партнер кој заштитата на нашите интереси ќе ги види и како промоција на своите интереси во регионот. Такви се за нас, пред сè, САД, Британија, Холандија, Германија и делумно скандинавските земји. Клучни во овие односи се нашите односи со Американците. Тие се втемелени на заемни интереси, ма колку тие да се несиметрични. Основата на односите е втемелена во 1992 година со цврстото политичко и разузнавачко соработување во контекстот на војната во Босна и подоцна Косово, а посебен политички шпиц на овие односи им дава Борис Трајковски, со одлуката за Ирак и стратешкото партнерство со САД (како и неговите лични односи со Американците и со Џ.В.Буш).

Овие односи за нас се од национален интерес, бидејќи ги балансираат и оневозможуваат притисоците врз нас од непринципиелна природа, а кои се закана на нашиот идентитет и самостојност. Тоа е суштинска линија на интерес. Ние не смеаме да ја поддржиме лажно прогресивната теза: балканците сами да си ги решат заемните недоразбирања. Таа само изгледа еманципаторска, но е кобна за нас бидејќи ние сме во таа ситуација на страната за поткусување. Ние не можеме за еден период во иднината да ја измениме ниту грчката ниту српската позиција за сомнеж во нашиот идентитет и обид за притисок кон него. Ние затоа мора да го обезбедиме од непринципиелни притисоци тој идентитет и да овозможиме време за наше стабилизирање, развој и засилување.

Тоа е битно, а тоа нашиве политичари со мајчиното млеко мора да го посисаат, а не да се распродаваат за ситни пари наоколу и да тресат разни "стратешки мисли", а основното не им функционира: обезбедување стабилност и сигурност на своите граѓани и нација.

РИЗНАВАЊЕТО

таат за ОБЈЕКТ на кој може да се влијае еднадвор со притисок и одвнатре со мешетарење во нашите безбедносни и меѓуетнички односи, за да се измени идентитетски и да стане од тој аспект подложен на промена на своите сегашни позиции.

Оние кои тврдат автоматски и наивно дека голото подобрување на економските односи ќе ги подобри и шансите за поставување на нашите политички проблеми на преговарачка маса со Грците - го превидуваат, не го согледуваат или не знаат да го согледаат овој базичен факт на меѓународните односи: важноста на почетната позиција на ПРИЗНАВАЊЕ НА ПАРТНЕРОТ како преговарачка страна на било кој спор или конфликт.

Овде не станува збор за признавање на потполната еднаквост на силата и моќта на партнерот во преговарачкиот процес. Во преговарањето тоа легитимно може да биде предмет на притисок, разни понуди и обиди за позиционирање.

Кај потребата од "признавање на страната" се работи за нешто друго: за признавање на ИДЕНТИТЕТСКАТА ДЕФИНИРАНОСТ на партнерот, дека тој е релативно стабилен субјект со трајни интереси и кај кој не можете да влијаете да го промени идентитетот и целосно од корен своите интереси.

Значи, во односите на нас со Грците, а делумно и со Србите, се работи за ова потемелно идентитетско непризнавање и неприфаќање, дури и наспроти формално дипломатските потези (изнудени од меѓународната заедница).

Како се одразува овој синдром на сомнеж или непризнавање на партнерот? Тоа ги деформира наизглед нормалните активности и крие сосема различни резултати од на површина изглед на нор-

мална соработка. Ова не е теорија на конспирација туку реалност која "се мери", така да се каже, со мерни единици и со нашето искуство. На пример, Грците кога ќе спомнат инвестиции кај нас тие не мислат само на економска соработка која ќе биде од профит на двете страни, туку нивните националистички кругови тоа го заменуваат со повикот "купи ги Циганите", пенетрирај им, па нема да можат да постават ништо од своите сегашни интереси и барања, ќе бидат од внатре блокирани. Тоа е делумно интенција за внатрешно менување на субјектот повеќе отколку гола соработка во заемна корист.

Нормално, драги читатели, ова ултимативно не е значењето, излезот од заемната соработка, јас само велам дека делумно така таа сè уште се гледа и затоа не ги разлабавува и релаксира споровите туку ги заострува во некои нивни делови (закана со вето за приемот на Македонија во ЕУ или разгорување на спорот со признавање на МПЦ), а ние се чудиме зошто е тоа така. Сè уште овие држави мислат дека не е исцрпен просторот за притисоци и менување на нашиот идентитет. Затоа соработката не ги подобрува секогаш односите. Тоа е одговорот "зошто - затоа што", кој нашиве политичари (посебно оние од ДА, Груѓо и компанија П.Трајанов и слични), не можат да го разберат или не сакаат намерно да го видат.

Кое е чарето? Излезот не е во запаѓање во теорија на заговор и депресија. И да е таква каква ја опишавме ситуацијата, а таква е, излезот не е напуштање или рестрикции на соработката. Таа мора да продолжи да се интензивира колку е можно повеќе. Но, таа никогаш не смее да ја намали нашата кондиција да ги согледаме и поставиме нашите интереси до ниво на спор со соседите (со